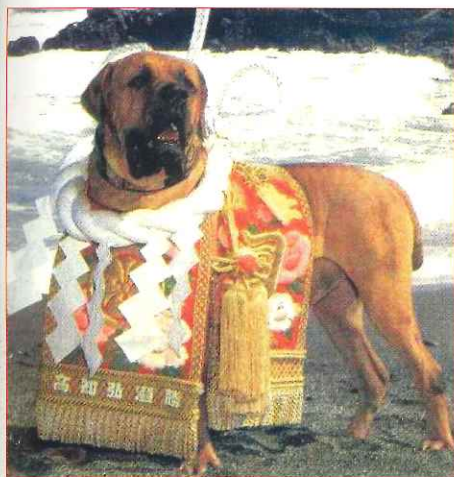

„JAPÁNBAN, A KÜZDŐSPORTOK ORSZÁGÁBAN,
A TRADÍCIÓK MENTÉN SHIKOKUN, A NÉGY FŐ SZIGET LEGKISEBBIKÉN,
TOSA VÁROSÁBAN ALAKULT KI. A NEMZETI ÖRÖKSÉG RÉSZÉNEK
TARTJÁK. FIATAL FAJTA, EURÓPÁBA AZ 1970-ES ÉVEKBEN KERÜLT.”

Az elmúlt évtizedben a tosa kedvelők tábora egyre nőtt, a fajta jó tulajdonságainak köszönhetően, viszont a szakmai médiában nem bukkant fel, így egy rendhagyó fajtaismertetőt állítottam össze, riportszerűen, a legismertebb magyar molosszus tenyésztő, Kiss István, a tosa magyarországi meghonosítója közreműködésével.

MINDEN A '80-AS ÉVEKBEN KEZDŐDÖTT...

Hogyan ismerted meg az általad minden szempontból legjobbnak tartott kutyafajtát?

Amikor megismertem a tosat, már nápolyi masztiffot, bullmasztiffot és bordói dogot tenyésztettem. 1987-ben egy német bulvár újságot, a Bunte magazint olvastam, melynek címlapján Brigitte Nielsen és Sylvester Stallone volt látható. Ebben a lapban három oldalas cikket írtak a fajtáról, színes fotókkal ellátva. A kerek fejű, bőrszerű kutyákhoz vonzódva feltettem magamnak a kérdést – milyen molosszus kutya ez, ilyen „száraz” fejjel és magasra állított alkattal? A cikk olvasása után eldöntöttem – mégis meg akarom ismerni ezt a fajtát, mert hatalmas termetű, egyben remek fizikai adottságú, állóképességű kutyáról írtak.

Milyen módon jutottál hozzá az első példányokhoz?

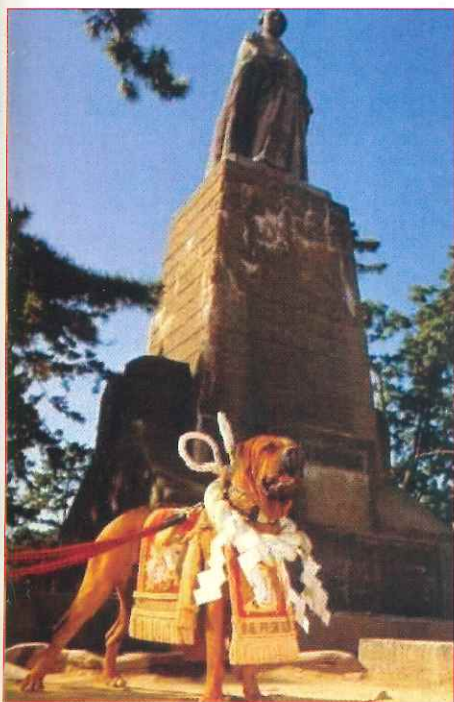
A magazin cikke felkeltette érdeklődésemet, így a következő évben írtam angolul a Japán Kennel Clubnak, ők megadták az akkor legnagyobb japán tenyésztő, Isao Sasaki címét (fia ma a Japanese Fighting Dog Club vezetője).

Kaptam tőle néhány mondatos levelet, pár fotót is és egy 5.000 dolláros kiskutya vételi ajánlatot. Ekkor egy egyetemista segítségével japán nyelven írtam neki, de választ a mai napig nem kapva más utat kerestem, ami később meghozta eredményét. Duisburgba utaztam egy kiállításra, ahol találkoztam Frens Kappe holland tosa-tenyésztővel...

Az Európában híressé vált kutyáid nevét a régebbi tenyésztők ismerik, viszont a XXI. század fiatal kutyásai nem, kik voltak ők?

Kappe úr Akkelei kenneléből vásároltam Magyarországra első szuka tosaikat, Honey és Dragon Kampai v. d. Akkeleit. Tőlük születtek az első almok, Dragon volt az anyja Moloss-Gabssy Fidonak, a legeredményesebb saját tenyésztésű kutyámnak.

Felnőttén került hozzám az első magyar tosa kan, Kuma Benibana V.D. Akkelei. Ő volt az akkori etalon számomra, és sokak számára is, mert Európa- és Világgyőztes címeiket szerzett. Kumában benne volt minden, amit egy igazi molosszus fajtától elvártam. Ő és fia, Fido küllemével és jellemével lenyűgözte a bírálókat a kiállításokon és a molosszus-kedvelő embereket is. Ezen kutyáim szülei Japánból jöttek, így végül sikerült egy kis kerülővel a japánoktól kutyát szereznem. Később az USA-ból is importáltam kutyákat (Kenta, Titus, Ono), melyek új vérvonalakat hoztak Európának. Amerikába (és több kontinensre is) vittek tölem kutyát (Faro-t), aki ott bajnoki címet szerzett, így öregbítette a tenyészetem hírnevét.

Hogyan láttad akkor és milyennek jellemeznéd ma a toszát?

A küllemet tekintve, mint molosszus tenyésztő, az első benyomásom a fajtáról nem volt túl biztató. Az akkor látott kutyák erősen különböztek a kerek fejű bullmasztiffhoz vagy a bordói doghoz képest. Később beláttam, hogy a nyugati fajták küllemben túlzásokkal terheltek, ami a használhatóság rovására ment. A tenyésztés során egyre jobb kutyáim születtek. Mára elértem azt a fejtípust, ami a Moloss kennel „védjegye”: hatalmas, robusztus, markáns fej, sötét maszk. Méretben sem tenyésztetek irreálisan.

Fizikumban és kitartásban a többi általam megismert fajtától jobban teljesítettek. A túlzott formák elérése a tenyésztés során a mai molosszus fajtákat háttérbe szorította a használhatóság terén. Persze a tosa sem a régi, mint amikor 20 éve megismertem, kipróbáltam és megszerettem. Például a mai 75-90 kg-os toszák nem képesek akkora távot lefutni, mint elődeik. Kuma kutyám a maga 60-65 kilójával, túlzásoktól mentes formájával az összes mai kutyámat verte. Japán a küllemi szempontok helyett inkább a gyakorlatiakat helyezte előtérbe, ez eredményezte a tosa szervezeti szilárdságát, állóképességét és temperamentumát.

Hazáján kívül mely területeken használják?

Japánból jó kapcsolatok révén főleg az USA-ba kerültek ki toszák.

Amerikában az élet különböző területein találkozhatunk vele:

- kutyaiskolában,
- őrző-védő munkában,
- járőrszolgálatot teljesít különböző szerveknél,

- a filmipar is dolgozott toszával (több filmben is szerepelnek),
- terápiás kutyaként sérült embereket gyógyít, stb.

Európában főként kedvencként tartják leginkább, családi kutyát faragtak belőle, viszont sok jó tulajdonsággal van felvértezve, amit ki lehetne használni. Saját kutyáim sokat futnak, úsznak vagy éppen őrző-védő feladatokat látnak el. Egyes kutyáimat pedig gyerekek mellé, családi ház őrzőjének vittek.

Akkor most sport- vagy családi kutya?

Mindkettő. A tosnál nem lehet szétválasztani a két területet és nem is szabad. Kirándulhat vele a család, máskor foghatja a csibészt vagy éppen

ország
enge
zó k
Hata
emb
30 k
mén
tett f
rékp
kuty
az or
Kine
Ann
a ne
né r
ame
hajl
bern
tiff
hog
véd
A
Ter
tási
mag
fajt
egy
bet
ham

őrszolgálatot teljesíthet. Egy fegyelmezett kutya mindig engedelmeskedik a gazdájának. A kiképzőpályán dolgozó kutyaikat otthon a gyerekek nyúzzák, játszanak vele. Hatalmas munkabírású, könnyen kezelhető fajta. Lovas emberként mindig az volt az álmom, hogy miközben 20-30 km-t lovagolok, kutyaik elkísérjenek. Erre a teljesítményre csak a tosa volt képes az összes általam tenyésztett fajta közül. Egyszer 30 perc alatt földúton MTB kerékpárral közel 15 km-t tettem meg bullmasztiff és tosa kutyaikkal. Mindkét kutya befutott, a tosa 10 percre, az orrán véve a levegőt, légzési nehézségek nélkül.

Kinek ajánlod?

Annak a nagy kerttel rendelkező családnak, aki szereti a nehéz súlyú kutyaikat és a molosszusok között szeretné megtalálni a megfelelőt, olyan kutyaikra vágyik, amely feltétel nélkül engedelmeskedik és jó területőrző hajlammal rendelkezik. Vagy éppen annak a fiatal embernek, aki gondolatban sorra veszi a középkori masztiffok mai leszármazottait és megpróbálja elképzelni, hogy vajon melyik mai fajta állná meg a helyét az őrző-védő munkában, a kutya sportokban?

Ajánlom a tosat az élet különböző területeire. Természetesen a leendő tosa-tulajdonos a megfelelő tartási-nevelési körülmények biztosítása mellett vegye magához ezt a nagytestű, páratlan jellemű és fizikumú fajtát. Bátran kijelentem, az ember, ha úgy dönt, hogy egy tosat választ magának társnak, barátának, akkor többet az életben nem fog más fajtával foglalkozni, mert hamarosan megtudja, mi az a szamurájhűség...

Standard (kivonat)

Eredete: Japánban évszázados hagyományokkal rendelkezik és nagy népszerűségnek örvend a küzdősport, úgy az embereknél, mint az állatoknál. Japán egészen a XIX. századig zárkózott volt a külvilággal szemben, küzdő kutyáik ezen időkhöz akita-típusúak voltak. A leg-harcosabb fajta a Shikoku-szigeten élt.

A kikötőit a nyugatnak 1854-ben nyitotta meg, kereskedelmi hajókon érkeztek védelemre szánt masztiffok, bulldogok és más egyéb kemény kötésű fajták. E fajták hamar kivívták a japánok csodálatát, mert amellett, hogy jó őrkutyák voltak, a helyi viadalokon diadalmaszkodtak. Így a helyi tenyésztők előtt világossá vált, hogy a nyugati fajtákkal párosítani kell saját kutyáikat. A kisebb testű kutyák bulldogokkal és bullterrierekkel, a

nagy
kal le
verék
hetté
sebb
szárn
amely
hoz
(inu=
teljes
nyos
leber
ta, sz
volt.
bulld
hábo
ra. N
falva
kal k
ra áll
keve
lyek
Ezt
Kenn

Által
tű, ro
ságte
rövid
vasta
Testt
mozg
Fej: A
jes, a
szű,
állkap
szilár
kicsi
arány
pofák
molt,

Test:
és eg
a csá
mellk
bak n
A ha
csánk
san z
vörös
masz

Mére
min.
30 kg
vann
a köz

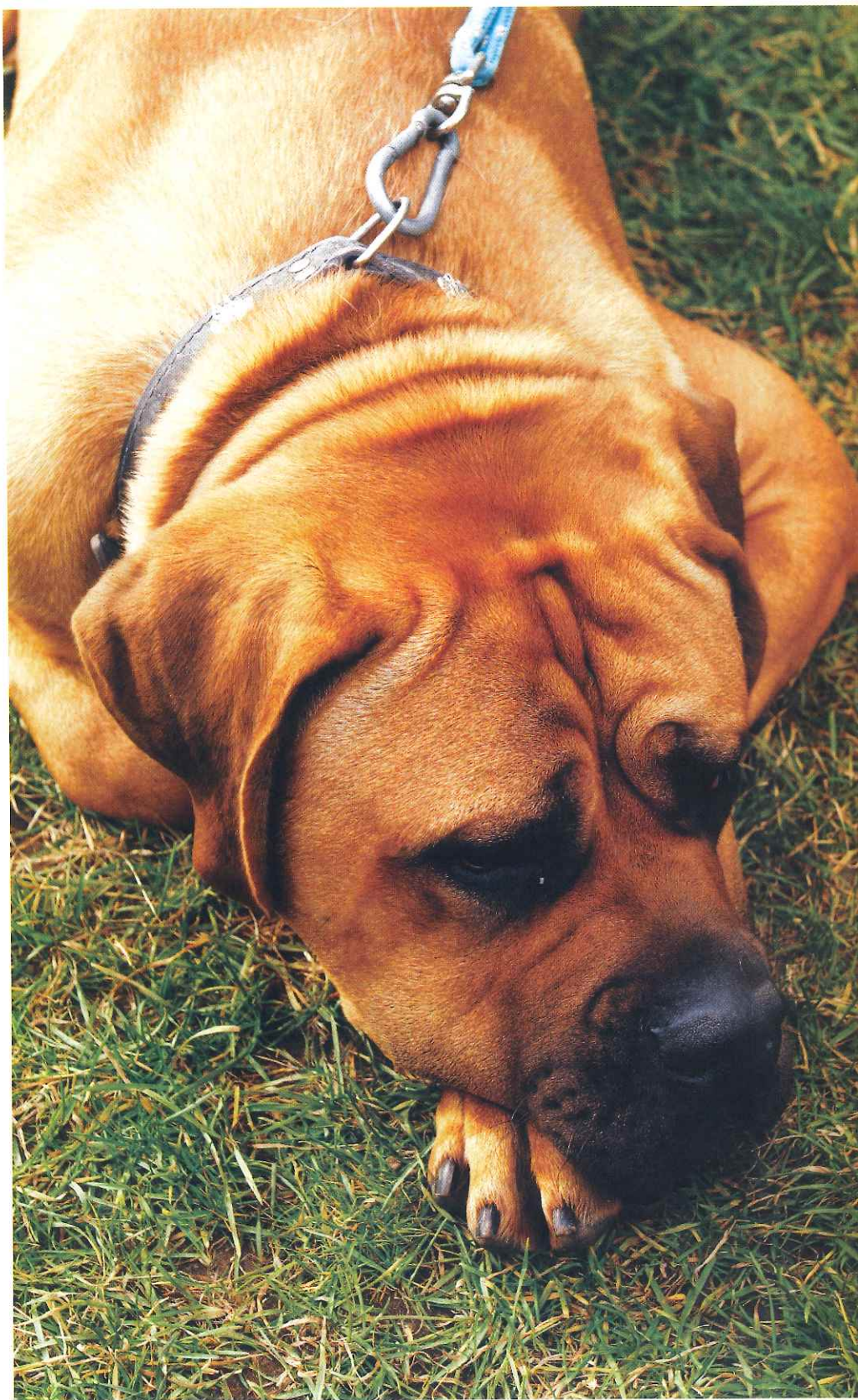
nagyobbak valószínűleg masztiffokkal lettek frissítve, ezután az új keverékeket egymással is keresztezhették. Évszázadok óta a leghíresebb tenyésztők Tosa városából származtak, így az új keverékeket, amelyek akkor a mai masztiff típushoz „húztak”, Tosa-inunak (inu=kutya) nevezték el. Ez a típus teljesen különbözött a hagyományos helyi fajtáktól, mert lógó füle, lebernyeges nyaka, vastag csontozata, széles koponyája és rövid szőre volt. E tulajdonságait a masztiff és bulldog ősoktól örökölte. A II. világháború szörnyű csapást mért a fajtára. Néhány lelkes tenyésztő távoli falvakban a fennmaradt példányokkal kezdte újra a tenyésztést. A talpra állított fajtába vérfrissítés céljából kevertek bordeaux-i dogokat, melyek jó hatással voltak a fizikumra. Ezt követően, 1954-ben a Japán Kennel Club rögzítette a standardot.

Általános megjelenés: Nagy termetű, robusztus megjelenésű, méltóságteljes kutya. Lógó fülei vannak, rövid szőre, szögletes pofája, farka vastag a tövénél és a csánkig ér. Testtartása robusztus és energikus, mozgása határozott és visszatartott.

Fej: A koponya széles, a stop erőteljes, az arcot rész közepesen hosszúsú, egyenes. Orra nagy és fekete, állkapcsa erős és hatalmas. Fogazata szilárd, erős, harapása ollós. Szemei kicsik, sötétbarna színűek. Fülek aránylag kicsik, magasan tűzöttek, a pofák hozzáig érnek. Nyaka jól izmolt, lebernyeges.

Test: A mar magas, a hát vízszintes és egyenes. A farok magasan tűzött, a csánkig ér. Hasa jól felhúzott. A mellkasa széles és mély, a mellső lábak mérsékelten hosszúak és erősek. A hátulsó láb combjai izmosak, csánkizületei mérsékelten szögelltek. A mancsok szorosan záródnak. Szőrzete rövid, kemény és sűrű. Színe: vörös és a sárgásbarna különböző árnyalatai, fekete maszkkal. Fekete és tigriscsíkos példányai is fellelhetők.

Méret: Marmagasság a kanoknál min. 60 cm, szukáknál min. 55 cm. Testsúlya: kanok min. 37,5 kg, szukák min. 30 kg. (Az európai átlag viszont 70-75 cm, 65-75 kg, de vannak toszák, melyek elérik a 80 cm marmagasságot és a közel 100 kg-os testsúlyt is.)

Hibák:

Kis hibák: keskeny pofa, gyenge alkat, kis előre vagy hátraharapás.

Súlyos hibák: fokozott előre- vagy hátraharapás, ötnél több hiányzó fog.

Kizáró okok: félénkség, túlságos előre- vagy hátraharapás, rejtett heréjűség, egyheréjűség.

Nevelési-mozgatási tippek kezdő tosa-tulajdonosoknak:

- 1 éves korig semmi terhelés a megfelelő csontozat és vázrendszer kialakulásáig.
- Egészséges mozcgatás viszont kell, ami 1-2 órás sétában nyilvánuljon meg, 1,5-2 éves kortól viszont már nagyobb távot is megtehet.
- Mellőzni kell a túlzott sportot (pl. a szüntelen labda dobálást).
- Visszafogott, de minőségi táplálékot egyen, a fiatal tosa sohasem lehet elhízott, inkább soványnak tűnjön.
- Aranyszabály a fajtánál: elsőrendű szempont a jó genetikai háttér, másodrendű a minőségi táplálás.

*Az anyagot összeállította:
Skropkó Barnabás, (Molosseum.hu, „Bull&Mastiff” SDC)*

1.

FIAT

1. Ra
Tari J
Andr

2. Co
fordó
t.:Ny

EUR

3. Eu
hossz
Kata
Heró
rú be
Kata

4. De
T.: d
és Fa

5. Co
bull
Béla

6. P
Patk

KÖ

7. B
New